

curraicealam airson sàr-mhathais:
cuspairean sòisealta
eòlasan agus builean

www.gaidhlig.ltsotland.org.uk

Cuspairean sòisealta Eòlasan agus builean

Bheir ionnsachadh anns na cuspairean sòisealta comas dhomh:

- cur ri mo thuigse mu eachdraidh, dualchas agus cultar na h-Alba agus mun àite a tha aig mo dhualchas ionadail agus nàiseanta san t-saoghal
- cur ri mo thuigse mun t-saoghal le bhith ag ionnsachadh mu obair agus adhartas daonna san àm a dh'fhalbh agus san latha an-diugh
- cur ri mo thuigse mu mo luachan, mo chreideasan agus mo chultaran fhèin agus dhaoine eile
- cur ri mo thuigse mu phrionnsapalan deamocrasaidh is saoranachd tro bhith smaoineachadh dhomh fhìn ann an dòigh bhreithneachail
- diofar sheòrsaichean stuthan agus fianais a rannsachadh agus a mheasadh
- ionnsachadh mar a lorgar, a rannsaichear, agus a nithear ceanglaichean eadar amannan, daoine agus tachartasan ann an tìm agus àite
- ionnsachadh mar a lorgar, a rannsaichear, agus a nithear ceanglaichean eadar, feartan agus àiteachan gu h-ionadail agus nas fhaide air falbh
- a dhol an sàs ann an gnìomhan a dhèanamh a bhios a' brosnachadh bheachdan iomairteach
- cur ri mo thuigse mu bhun-bheachdan a tha a' brosnachadh iomairt agus a bheir buaidh air gnothachas
- bunaitean làidir a stèidheachadh airson ionnsachadh fad-beatha agus tuilleadh ionnsachaidh spèisealta agus airson dhreuchdan.

Daoine, tachartasan agus coimhearsnachdan san àm a dh'fhalbh

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Tha fios agam gu bheil diofar sheòrsaichean fianais ann a chuidicheas mi airson faighinn a-mach mun àm a dh'fhalbh.</p> <p>SOC 0-01a</p>	<p>Tha mi a' tuigsinn gu bheil diofar eadar seòrsaichean fianais a thaobh na h-earbsa a ghabhas cur annta, agus 's urrainn dhomh seo a chleachdadh gus ionnsachadh mun àm a dh'fhalbh.</p> <p>SOC 1-01a</p>	<p>'S urrainn dhomh taghadh prìomh agus dàrna stòrasan airson tachartasan san àm a dh'fhalbh a rannsachadh.</p> <p>SOC 2-01a</p>	<p>'S urrainn dhomh m' eòlas air àm ann an eachdraidh a chleachdadh airson fianais a mhìneachadh agus airson beachd fiosraichte a thoirt seachad.</p> <p>SOC 3-01a</p>	<p>'S urrainn dhomh stòrasan fianais nach eil ag aontachadh ri chèile a mheasadh airson argamaid a chumail a' dol.</p> <p>SOC 4-01a</p>
<p>'S urrainn dhomh ceangal pearsanta a dhèanamh ris an àm a dh'fhalbh le bhith a' rannsachadh rudan no ìomhaighean co-cheangailte ri daoine cudromach no ri tachartasan sònraichte nam bheatha.</p> <p>SOC 0-02a</p>	<p>Le bhith a' rannsachadh àiteachan agus obair-làimhe dhaoine agus gan ceangal ri àm ann an eachdraidh, tha mi air eòlas fhaighinn mu na dòighean sam bi sinn a' cuimhneachadh agus a' gleidheadh eachdraidh na h-Alba.</p> <p>SOC 1-02a</p>	<p>'S urrainn dhomh fianais eachdraidheil a mhìneachadh bho dhiofar amannan, airson mo chuideachadh a' faighinn dealbh cheart de dhualchas na h-Alba agus den òrdugh anns an do thachair rudan.</p> <p>SOC 2-02a</p>	<p>'S urrainn dhomh ceanglaichean a dhèanamh eadar m' ionnsachadh a-nise agus m' ionnsachadh roimhe seo, agus sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn mar a tha daoine agus tachartasan air cuideachadh le cruthachadh Alba mar dhùthaich.</p> <p>SOC 3-02a</p>	<p>Tha mothachadh agam air mo dhualchas agus air m' àite mar shaoranach Breatannach, Eòrpach no cruinneil, agus 's urrainn dhomh argamaidean a chur air adhart mu cho cudromach 's a tha e spèis a thoirt do dhualchas agus do dhaoine eile, agus cò iad.</p> <p>SOC 4-02a</p>
	<p>'S urrainn dhomh fianais a chleachdadh airson cur ri chèile sgeulachd àite no neach a tha ainmeil ann an eachdraidh ionadail.</p> <p>SOC 1-03a</p>	<p>'S urrainn dhomh cuspair eachdraidheil Albannach a rannsachadh, gus faighinn a-mach mar a tha tachartasan àraidh no obair dhaoine no bhuidhnean fa leth air cruth a thoirt air coimhearsnachd na h-Alba.</p> <p>SOC 2-03</p>	<p>'S urrainn dhomh mìneachadh carson a thuinich buidheann dhaoine bhon taobh a-muigh ann an Alba san àm a dh'fhalbh, agus bruidhinn mun bhuaidh a tha air a bhith aca air beatha agus cultar na h-Alba.</p> <p>SOC 3-03a</p>	

Daoine, tachartasan agus coimhearsnachdan san àm a dh'fhalbh (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Rannsaich mi mar a bha daoine beò san àm a dh'fhalbh, agus chleachd mi cluich mac-meanmnach gus sealltainn mar a bha am beatha eadar-dhealaichte bho mo bheatha fhìn agus beatha nan daoine mun cuairt orm.</p> <p style="text-align: right;">SOC 0-04a</p>	<p>'S urrainn dhomh coimeas a dhèanamh eadar pàirtean de bheatha làitheil dhaoine san àm a dh'fhalbh agus mo bheatha fhìn, a' cleachdadh fianais eachdraidheil no m' eòlas air a bhith ag ath-chruthachadh suidheachadh eachdraidheil.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-04a</p>	<p>'S urrainn dhomh coimeas a dhèanamh eadar dòigh-beatha an t-sluaigh san àm a dh'fhalbh agus na mo latha fhìn, agus pàirt a ghabhail ann an còmhradh air na dòighean sa bheil iad coltach agus aocoltach ri chèile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-04a</p>	<p>'S urrainn dhomh mìneachadh ciamar a bha dòighean-beatha, luachan agus beachdan dhaoine san àm a dh'fhalbh coltach agus aocoltach ri chèile, le bhith a' dèanamh coimeas eadar Alba agus coimhearsnachd anns an Roinn Eòrpa no an àite eile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-04a</p>	<p>Tro bhith a' sgrùdadh bhuidhnean dhaoine ann an coimhearsnachdan roimhe seo a dh'fhuiling ne-ionannachd, 's urrainn dhomh adhbharan airson sin a mhìneachadh, agus measadh ciamar a dhèilig buidhnean no daoine rithe.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-04a</p> <p>'S urrainn dhomh innse mu nàdar nan siostaman creideimh cruinneil a bha an aghaidh a chèile san àm a dh'fhalbh agus beachdan fiosraichte a thoirt seachad air buaidh sin air daoine aig an àm agus bhon uair sin.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-04b</p> <p>'S urrainn dhomh breith reusanta a thoirt air mar a bheir cumhachd buaidh air còrichean is dleastanasan shaoranaich, le bhith a' dèanamh coimeas eadar dòighean-beatha a tha deamocratach agus feadhainn nach eil.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-04c</p>

Daoine, tachartasan agus coimhearsnachdan san àm a dh'fhalbh (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
			<p>'S urrainn dhomh innse mu na rudan a thug buaidh air prìomh atharrachadh sòisealta, poilitigeach no eaconamach san àm a dh'fhalbh agus 's urrainn dhomh a' bhuidh a bha aige air beatha dhaoine a mheasadh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-05a</p>	<p>'S urrainn dhomh co-dhùnaidhean a ruighinn agus taic a chur riutha, a thaobh na buaidh shòisealta, phoilitigeach agus eaconamach a bha aig atharrachadh teicneòlais san àm a dh'fhalbh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-05a</p> <p>'S urrainn dhomh na h-atharrachaidhean a mheasadh a ghabh àite ann an gnìomhachas na h-Alba san àm a dh'fhalbh, agus còmhraidh mun bhuidh aca.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-05b</p> <p>Tha mi air sgrùdadh coinneachadh chultaran san àm a dh'fhalbh agus 's urrainn dhomh sgrùdadh a dhèanamh air a' bhuidh a bha aige air na coimhearsnachdan ris an robh e a' buntainn.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-05c</p>

Daoine, tachartasan agus coimhearsnachdan san àm a dh'fhalbh (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
	<p>An dèidh neach cudromach a thaghadh bhon àm a dh'fhalbh, 's urrainn dhomh bruidhinn mu bhuidhinn an gnìomhan, aig an àm sin agus on uair sin.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-06a</p>	<p>'S urrainn dhomh bruidhinn mu carson a bha daoine agus tachartasan bho àm sònraichte a dh'fhalbh cudromach, gan cur ann an òrdugh eachdraidheil.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-06a</p>	<p>'S urrainn dhomh bruidhinn mu na h-adhbharan a bha aig daoine a bha an sàs ann an tachartas cudromach san àm a dh'fhalbh agus 's urrainn dhomh measadh a' bhuidhinn a bha aca, aig an àm sin agus on uair sin.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-06a</p> <p>Tro rannsachadh, 's urrainn dhomh adhbharan a lorg airson còmhstri san àm a dh'fhalbh, agus innse a' bhuidhinn a bha aige air beatha dhaoine aig an àm sin.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-06b</p>	<p>An dèidh sgrùdadh breithneachail a dhèanamh air tachartas sònraichte eachdraidheil 's urrainn dhomh measadh dè bu chudromaiche de na rudan a thug buaidh air an tachartas.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-06a</p> <p>'S urrainn dhomh beachd fiosraichte a thoirt seachad air mar a dh'atharraich nàdar còmhstri thar ùine, a bhuidhinn agus co-fhaireachdainn a bhith agam ris na daoine a bha na lùib.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-06b</p> <p>'S urrainn dhomh innse mu oidhirpean gus còmhstri eadar-nàiseanta a rèiteach agus sìth a chumail, agus 's urrainn dhomh mo cho-dhùnadh innse a thaobh cho èifeachdach is a bha na h-oidhirpean sin.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-06c</p> <p>Nì mi measadh air a' bhuidhinn air daoine, a bha an sàs ann an eisimpleir de leudachadh cumhachd, san àm a dh'fhalbh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-06d</p>

Daoine, àite agus àrainneachd

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Bidh mi a' rannsachadh agus a' faighinn a-mach mu rudan inntinneach nam àrainneachd ionadail airson barrachd eòlais fhaighinn air an t-saoghal mun cuairt orm.</p> <p>SOC 0-07a</p>	<p>'S urrainn dhomh cunntas a thoirt air nàdar m' àrainneachd ionadail, agus a mhìneachadh agus a riochdachadh, le bhith a' rannsachadh feartan na cruth-tìre.</p> <p>SOC 1-07a</p>	<p>'S urrainn dhomh na prìomh fheartan ann an cruth-tìre na h-Alba innse, agus mìneachadh mar a chaidh an cruthachadh.</p> <p>SOC 2-07a</p> <p>'S urrainn dhomh na pròiseasan fiosaigeach ann am mòr-thubaist nàdarraich a mhìneachadh, agus bruidhinn mun bhuidhinn air daoine agus air a' chruth-tìre.</p> <p>SOC 2-07b</p>	<p>An dèidh pròiseasan a rannsachadh a bhios a' cruthachadh agus a' cumadh nan cruthan tìre, 's urrainn dhomh cunntas a thoirt air a' bhuidhinn aca air cruthan-tìre sònraichte ann an Alba, san Roinn Eòrpa agus an àitean eile.</p> <p>SOC 3-07a</p>	<p>'S urrainn dhomh mìneachadh mar a bha, agus a tha fhathast, siostaman fiosaigeach a' cumadh uachdar na Talmhainn, le bhith a' measadh am buaidh air seòrsaichean chruthan-tìre eadar-dhealaichte.</p> <p>SOC 4-07a</p>
<p>Tha mi a' rannsachadh agus a' tuigsinn iongnaidhean nàdair ann an diofar àrainneachdan, agus ghabh mi pàirt ann a bhith a' gabhail cùram den àrainneachd.</p> <p>SOC 0-08a</p>	<p>'S urrainn dhomh smaoinichadh air dòighean air coimhead às dèidh mo sgoile no mo choimhearsnachd, agus 's urrainn dhomh daoine eile a bhrosnachadh gus coimhead às dèidh na h-àrainneachd.</p> <p>SOC 1-08a</p>	<p>'S urrainn dhomh bruidhinn mun bhuidhinn aig obair dhaoine air an àrainneachd agus molaidhean a dhèanamh air mar as urrainn dhuinn a bhith beò ann an dòigh a tha nas cùramaiche dhan àrainneachd.</p> <p>SOC 2-08a</p> <p>'S urrainn dhomh smaoinichadh air a' bhuanachd agus air a' chall a bhiodh an cois plana airson leasachadh cleachdadh-fearainn, agus bruidhinn air a' bhuidhinn a bhiodh aig an seo air a' choimhearsnachd.</p> <p>SOC 2-08b</p>	<p>Aithnichidh mi a' bhuidhinn a dh'fhaodadh a bhith aig cùis co-cheangailte ris an àrainneachd, agus nì mi molaidhean fiosraichte mu dhòighean air dèiligeadh ris a' bhuidhinn seo.</p> <p>SOC 3-08a</p>	<p>'S urrainn dhomh bruidhinn air cho seasmhach is a tha stòrasan cudromach nàdarraich, agus sgrùdadh a dhèanamh air na dh'fhaodadh seo a bhith a' ciallachadh airson rudan a bhios daoine a' dèanamh.</p> <p>SOC 4-08a</p>

Daoine, àite agus àrainneachd (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Tha mi a' rannsachadh agus a' faighinn a-mach cò às a tha biadhan a' tighinn nuair bhios mi a' taghadh, ag ullachadh agus a' blasad air diofar bhiadhan.</p> <p>HWB 0-35a</p>	<p>An dèidh rannsachadh a dhèanamh air na diofar bhiadhan a thig à Alba, 's urrainn dhomh bruidhinn mu cho cudromach 's a tha na diofar sheòrsaichean àiteachais ann a bhith a' faighinn nam biadhan sin.</p> <p>SOC 1-09a</p>			<p>An dèidh measadh a dhèanamh air an àite aig àiteachas ann a bhith a' faighinn biadh agus bun-stuth, 's urrainn dhomh tighinn gu co-dhùnaidhean reusanta mun bhuidh aige air an àrainneachd agus mu cho seasmhach 's a tha e.</p> <p>SOC 4-09a</p>
<p>Tha mi air dòighean mac-meanmhnach fheuchainn a-mach, leithid modaileadh agus tarraing dhealbhan, airson riochdachadh an t-saoghail mun cuairt orm, na turasan air am bi mi a' dol agus na diofar dhòighean sam faod mi siubhal.</p> <p>SOC 0-09a</p>		<p>An dèidh rannsachadh a dhèanamh air na dòighean sam faodar a dhol air turas, 's urrainn dhomh smaoineachadh air na tha math agus dona mu na diofar sheòrsaichean còmhhdail, a' bruidhinn mun bhuidh aca air an àrainneachd.</p> <p>SOC 2-09a</p>		<p>'S urrainn dhomh measadh a dhèanamh air buaidh leasachaidhean bun-structair còmhhdail ann an àite sònraichte, agus 's urrainn dhomh cur ri còmhradh mu shiostaman seasmhach a thoirt air adhart.</p> <p>SOC 4-09b</p>

Daoine, àite agus àrainneachd (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
		<p>An dèidh mo sgìre ionadail a rannsachadh, 's urrainn dhomh fiosrachadh a thoirt seachad mu dheidhinn diofar àitean airson fuireach, obair agus fois, agus àitean inntinneach airson tadhal.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-10a</p>	<p>'S urrainn dhomh rannsachadh a dhèanamh air a' ghnàth-shìde, air feartan fiosaigeach agus air rudan beò ann an àrainneachd nàdarraich a tha eadar-dhealaichte bhom àrainneachd fhìn, agus mìneachadh a dhèanamh air a' cheangal a tha aca ri chèile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-10a</p>	<p>'S urrainn dhomh mo thuigse a thoirt air adhart mun cheangal eadar daoine agus an àrainneachd, le bhith ag innse agus a' measadh na buaidh a tha aig obair dhaoine air sgìre.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-10a</p> <p>'S urrainn dhomh mìneachadh mar a thàinig na prìomh fheartan ann an sgìre baile-mòr gu buil ann an Alba no an àite eile, agus 's urrainn dhomh measadh buaidh seo air a' choimhearsnachd.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-10b</p> <p>An dèidh obair eaconamach a sgrùdadh, 's urrainn dhomh mìneachadh mar a dh'fhàs e agus measadh a dhèanamh air buaidh atharrachaidh gu h-ionadail agus an àitean eile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-10c</p>

Daoine, àite agus àrainneachd (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
	<p>Le bhith a' rannsachadh mo choimhearsnachd agus na buidhnean a tha innte, 's urrainn dhomh diofar sheòrsaichean taigheadais aithneachadh agus mar a tha iad a' coileanadh fheuman.</p> <p>SOC 1-11a</p>		<p>'S urrainn dhomh coimeas a dhèanamh eadar na h-eadar-dhealachaidhean sòisealta agus eaconamach ann an dùthchannan le barrachd agus nas lugha de leasachadh eaconamach, agus 's urrainn dhomh bruidhinn mu dhòighean anns am faodar sin atharrachadh.</p> <p>SOC 3-11a</p>	<p>An dèidh rannsachadh malairt chruinneil, is urrainn dhomh mìneachadh mar a tha diofar phàirtean den t-saoghal an urra ri chèile agus measadh a dhèanamh air na tha seo a' ciallachadh do luchd-solarachaidh, luchd-cleachdaidh agus dhan àrainneachd.</p> <p>SOC 4-11a</p> <p>'S urrainn dhomh mìneachadh mar a tha an dòigh a tha stòrasan nàdarraich air an sgaoileadh agus air an riaghladh a' buntainn ri cumhachd agus buaidh eadar-nàiseanta stàitean.</p> <p>SOC 4-11b</p> <p>'S urrainn dhomh coimeas a dhèanamh eadar structar sluaigh ann an Alba agus ann an dùthaich nach eil coltach rithe, agus beachdan fiosraichte a chur an cèill mu na bhios seo a' ciallachadh san àm ri teachd do na coimhearsnachdan sin.</p> <p>SOC 4-11c</p>

Daoine, àite agus àrainneachd (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Le bhith ag ionnsachadh a-muigh ann an diofar sheòrsaichean sìde, mhìnich mi agus chlàr mi an t-sìde, a buaidh agus mar a tha i a' toirt orm a bhith a' faireachdainn, agus 's urrainn dhomh ceangal a dhèanamh eadar mo chlàradh agus na ràithean.</p> <p>SOC 0-12a</p>	<p>Le bhith a' cleachdadh diofar ionnsramaidean, 's urrainn dhomh an t-sìde a thomhas agus a chlàradh agus bruidhinn mu bhuidh na sìde air mo bheatha.</p> <p>SOC 1-12a</p>	<p>Le bhith a' coimeas mo sgìre ionadail ri sgìre eile nach eil coltach rithe taobh a-muigh Bhreatainn, 's urrainn dhomh prìomh fheartan sìde agus gnàth-shìde a rannsachadh, a' bruidhinn mun bhuidh aca air rudan beò.</p> <p>SOC 2-12a</p>	<p>'S urrainn dhomh an ceangal eadar gnàth-shìde agus sìde a rannsachadh, airson a bhith comasach air tuigsinn nan adhbhar airson pàtrain sìde ann an sòn gnàth-shìde àraidh.</p> <p>SOC 3-12a</p>	<p>Aithnichidh mi na cunnartan a tha a' bagairt air na prìomh shònaichean ghnàth-shìde, nam measg atharrachadh sa ghnàth-shìde, agus 's urrainn dhomh sgrùdadh a dhèanamh air mar a tha na cunnartan sin a' toirt buaidh air an dòigh-beatha.</p> <p>SOC 4-12a</p>
	<p>Le bhith a' rannsachadh shònaichean gnàth-shìde timcheall an t-saoghail, 's urrainn dhomh coimeas agus mìneachadh a dhèanamh mu bhuidh na gnàth-shìde air rudan beò.</p> <p>SOC 1-12b</p>			<p>'S urrainn dhomh rannsachadh cruinn-eòlais a dhèanamh airson measadh na buaidh a tha aig atharrachadh gnàth-shìde air sgìre shònraichte, agus ro-innleachdan a mholadh gus a' bhuidh seo a shlaodachadh no a thilleadh.</p> <p>SOC 4-12b</p>
				<p>'S urrainn dhomh sealltainn gu bheil mi a' tuigsinn sìde agus gnàth-shìde le bhith a' mìneachadh a' cheangail eadar sìde agus bruthadh èadhair.</p> <p>SOC 4-12c</p>

Daoine, àite agus àrainneachd (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
	<p>An dèidh cruth-tìre mo sgìre ionadail a rannsachadh, 's urrainn dhomh innse mu na diofar dhòighean a tha am fearann air a chleachdadh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-13a</p> <p>Le bhith a' rannsachadh àrainneachd nàdarach a tha eadar-dhealaichte bho m' àrainneachd fhìn, 's urrainn dhomh faighinn a-mach mar a tha buaidh aig na feartan fiosaigeach air diofar rudan beò.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-13b</p>	<p>'S urrainn dhomh mìneachadh mar a tha an àrainneachd fhiosaigeach a' toirt buaidh air na dòighean sam bi daoine a' cleachdadh an fhearainn, le bhith a' dèanamh coimeas eadar mo sgìre ionadail agus àite nach eil coltach rithe.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-13a</p>	<p>Le bhith a' coimeas tuineachadh agus obair eaconamach ann an dà chruth-tìre eadar-dhealaichte, 's urrainn dhomh tighinn gu co-dhùnaidhean mu dheidhinn mar a tha buaidh aig cruthan-tìre air obair dhaoine. 'S urrainn dhomh mo cho-dhùnaidhean a mhìneachadh gu soilleir do dhaoine eile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-13a</p>	
	<p>Tro obair nam sgìre, tha mi air mo mhap inntinn agus mo mhothachadh air àite a thoirt air adhart. 'S urrainn dhomh mapaichean den sgìre a dhèanamh agus a chleachdadh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-14a</p>	<p>Airson cur ri mo mhap inntinn agus mo mhothachadh air àite, 's urrainn dhomh fiosrachadh bho dhiofar sheòrsaichean mhapaichean a mhìneachadh, agus tha mi a' tòiseachadh air prìomh fheartan a lorg ann an Alba, san Rìoghachd Aonaichte, san Roinn Eòrpa no san t-saoghal mhòr.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-14a</p>	<p>'S urrainn dhomh diofar mhapaichean agus shiostaman fiosrachaidh cruinn-eòlais a chleachdadh, gus co-dhùnaidhean a thional, a mhìneachadh agus a chur an cèill, agus 's urrainn dhomh raon de fheartan a lorg ann an Alba, san Rìoghachd Aonaichte, san Roinn Eòrpa agus san t-saoghal mhòr.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-14a</p>	<p>'S urrainn dhomh mapaichean spèisealta agus siostaman fiosrachaidh cruinn-eòlais a chleachdadh, gus pàtrain de obair dhaoine agus de phròiseasan fiosaigeach aithneachadh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-14a</p>

Daoine, coimhearsnachd, eaconamas agus gnothachas

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Tha fios agam gun urrainn diofar sheòrsaichean fianais mo chuideachadh airson faighinn a-mach mun t-saoghal mun cuairt orm.</p> <p>SOC 0-15a</p>	<p>Tha mi a' tuigsinn gu bheil seòrsaichean fianais eadar-dhealaichte a thaobh na h-ìre gum faodar earbsa a chur annta, agus 's urrainn dhomh seo a chleachdadh ann an ionnsachadh mu chùisean an latha an-diugh sa choimhearsnachd.</p> <p>SOC 1-15a</p>	<p>'S urrainn dhomh fianais a thaghadh airson cùisean sòisealta, poilitigeach agus eaconamach an latha an-diugh a rannsachadh.</p> <p>SOC 2-15a</p>	<p>'S urrainn dhomh m' eòlas mu chùisean sòisealta, poilitigeach agus eaconomach an latha an-diugh a chleachdadh gus fianais a mhineachadh agus beachd fiosraichte a chur air adhart.</p> <p>SOC 3-15a</p>	<p>'S urrainn dhomh seòrsaichean fianais a tha an aghaidh a chèile a mheasadh airson taic a chur ri argamaid.</p> <p>SOC 4-15a</p>
<p>Le bhith a' rannsachadh mo choimhearsnachd ionadail, fhuair mi a-mach mu na diofar dhleasan a tha aig daoine agus mar as urrainn dhaibh cuideachadh.</p> <p>SOC 0-16a</p>	<p>'S urrainn dhomh pàirt a ghabhail ann an còmhradh mun diofar eadar m' fheuman-sa agus m' iarrtasan seach feadhainn dhaoine eile mun cuairt orm.</p> <p>SOC 1-16a</p>	<p>'S urrainn dhomh mìneachadh mar a tha feuman buidhne nam choimhearsnachd ionadail a' faighinn taic.</p> <p>SOC 2-16a</p> <p>'S urrainn dhomh fiosrachadh a thional agus a chleachdadh mu nàdar leth-bhreith an aghaidh dhaoine ann an coimhearsnachdan, agus smaoinichadh air a' bhuaidh a tha aige seo air beatha dhaoine.</p> <p>SOC 2-16b</p>	<p>'S urrainn dhomh mìneachadh carson a dh'fhaodadh buidheann a chomharraich mi a bhith a' fulang neo-ionannachd agus 's urrainn dhomh dòighean a mholadh air dèiligeadh ris an neo-ionannachd seo.</p> <p>SOC 3-16a</p>	<p>'S urrainn dhomh pàirt a ghabhail ann an còmhradh mun ìre gum bu chòir feuman dhaoine a bhith air an coileanadh leis an stàit no leis gach neach fhèin.</p> <p>SOC 4-16a</p> <p>Tro chòmhradh, thagh mi pàirt de cheist shòisealta airson a rannsachadh, agus le bhith a' tional fiosrachadh 's urrainn dhomh measadh na buaidh aice agus beachd nan daoine air a bheil i a' bualadh.</p> <p>SOC 4-16b</p>
		<p>'S urrainn dhomh bruidhinn air cùisean a thaobh nan diofar chultaran, luachan agus chleachdaidhean nar coimhearsnachd.</p> <p>SOC 2-16c</p>		<p>'S urrainn dhomh na feartan a sgrùdadh a chuidicheas gu coimhearsnachd iomadh-chultarach a thoirt gu buil, agus beachd fiosraichte a thoirt seachad mu chùisean co-cheangailte ri seo.</p> <p>SOC 4-16c</p>

Daoine, coimhearsnachd, eaconamas agus gnothachas (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Tha mi a' dèanamh cho-dhùnaidhean agus a' gabhail uallach nam bheatha làitheil agus nam chluiche, a' sealltainn co-fhaireachdainn do dhaoine eile.</p> <p>SOC 0-17a</p>	<p>Le bhith a' rannsachadh nan dòighean sa bheil sinn a' cleachdadh agus a' feumachdainn riaghailtean, 's urrainn dhomh smaoinichadh air còirichean agus uallaichean, agus bruidhinn mun fheadhainn a tha a' buntainn riumsa dhiubh.</p> <p>SOC 1-17a</p>	<p>'S urrainn dhomh cunntas a thoirt air prìomh fheartan deamocrasaidh agus bruidhinn air còirichean agus uallaichean shaoranaich ann an Alba.</p> <p>SOC 2-17a</p>	<p>Rinn mi coimeas eadar còirichean is uallaichean shaoranaich ann an Alba agus ann an suidheachadh a tha eadar-dhealaichte ri Alba, agus 's urrainn dhomh cunntas a thoirt air, agus tòiseachadh a' tuigsinn, nan adhbharan airson a bheil iad eadar-dhealaichte.</p> <p>SOC 3-17a</p>	<p>'S urrainn dhomh sgrùdadh breithneachail a dhèanamh air cho cudromach 's a tha buaidh dhaoine no bhuidhnean, an coimeas ri chèile, ann a bhith ag adhbhrachadh atharrachadh ann an tachartas sònraichte poilitigeach.</p> <p>SOC 4-17a</p>
			<p>Bruidhinnidh mi mun ìre gu bheil buaidh aig m' fhiosrachadh air mo roghainnean agus air mo cho-dhùnaidhean.</p> <p>SOC 3-17b</p>	<p>'S urrainn dhomh measadh a dhèanamh air àite nam meadhanan ann an deamocrasaidh agus air cho cudromach 's a tha iad ann a bhith a' toirt fiosrachadh do shaoranaich is a' toirt buaidh orra, agus 's urrainn dhomh mìneachadh co-dhùnaidhean dhaoine aig a bheil cumhachd.</p> <p>SOC 4-17b</p> <p>'S urrainn dhomh coimeas a dhèanamh eadar dà chreud mhòr airson beachd fiosraichte a chur an cèill air mar a tha creudan den t-seòrsa sin a' toirt buaidh air beatha dhaoine.</p> <p>SOC 4-17c</p>

Daoine, coimhearsnachd, eaconamas agus gnothachas (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Na mo bheatha agus mo chluiche làitheil, tha mi a' dèanamh taghaidhean mu dheidhinn far a bheil mi ag obair, mar a tha mi ag obair agus cò tha ag obair còmhla rium.</p> <p style="text-align: right;">SOC 0-18a</p>	<p>Ghabh mi pàirt ann an dèanamh cho-dhùnaidhean, agus smaoinich mi air na diofar roghainnean a tha ann airson co-dhùnaidhean a dhèanamh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-18a</p>	<p>'S urrainn dhomh rannsachadh a dhèanamh air taghaidhean agus obair riochdairean aig ìre ionadail, nàiseanta no Eòrpach, airson tòiseachadh air mo thuigse a thoirt air adhart a thaobh mar a tha deamocrasaidh ag obair.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-18a</p>	<p>Tha mi a' tuigsinn nan dòighean sa bheil co-dhùnaidhean poilitigeach air an dèanamh aig diofar ìrean agus tha mi a' tuigsinn nam feartan a tha a' cumadh nan dòighean seo.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-18a</p>	<p>'S urrainn dhomh measadh buaidh nam buidhnean aig a bheil cumhachd co-dhùnaidh air beatha dhaoine ann an Alba, no an àitean eile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-18a</p> <p>'S urrainn dhomh deasbad mu na hadhbharan nach eil cuid a dhaoine a' gabhail uimhir a phàirt sa phròiseas taghaidh, agus beachdan fiosraichte a chur an cèill mu cho cudromach 's a tha e a bhith a' gabhail pàirt ann an deamocrasaidh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-18b</p> <p>'S urrainn dhomh pàirt a ghabhail ann an còmhradh mu obair agus adhbharan buidhne no comainn a tha a' sireadh gus an amasan a choileanadh ann an dòigh nach eil deamocratach.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-18c</p>

Daoine, coimhearsnachd, eaconamas agus gnothachas (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
		<p>Le bhith a' coimeas dòigh-beatha agus cultar shaoranaich ann an dùthaich eile ri feadhainn à Alba, 's urrainn dhomh bruidhinn mu na dòighean 's a bheil iad coltach agus aacoltach ri chèile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-19a</p>	<p>'S urrainn dhomh innse mar a tha dùthchannan an urra ri chèile agus mar a tha seo a' toirt buaidh air ìrean leasachaidh, a' beachdachadh air an diofar a tha seo a' dèanamh air beatha dhaoine.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-19a</p>	<p>'S urrainn dhomh beachd fiosraichte a thoirt seachad air mar a dh'fhaodas leudachadh cumhachd agus neart dhùthchannan no bhuidhnean buaidh a thoirt air cultaran, beachdan agus beatha dhaoine.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-19a</p>
			<p>An dèidh smaoinichadh air mar a chaidh dèiligeadh ri suidheachadh èiginn eadar-nàiseanta, a thachair bho chionn ghoirid, 's urrainn dhomh cur ri còmhraidh mu cho èifeachdach 's a bha seo.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-19b</p>	<p>Le bhith a' sgrùdadh àite agus obair chomainn eadar-nàiseanta, shònraichte, 's urrainn dhomh measadh cho èifeachdach 's a tha iad ann a bhith a' coileanadh an amasan.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-19b</p>

Daoine, coimhearsnachd, eaconamas agus gnothachas (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
<p>Nam bheatha is ann an cluiche mhac-meanmnach, tha mi a' rannsachadh mar a tha bùthan agus seirbheisean ionadail a' toirt dhuinn na tha dhìth oirnn nar beatha làitheil.</p> <p style="text-align: right;">SOC 0-20a</p>	<p>Tha mi air tuigse fhaighinn mu cho cudromach 's a tha comainn ionadail ann an coileanadh feuman na coimhearsnachd ionadail agam.</p> <p style="text-align: right;">SOC 1-20a</p>	<p>Tro rannsachadh malairt mhoralta, tha mi a' tuigsinn mar a tha feuman bunaiteach dhaoine an aon rud air feadh an t-saoghail, a' bruidhinn mun adhbhar carson a tha cuid de dhùthchannan nas comasaiche air na feuman sin a choileanadh na feadhainn eile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 2-20a</p>	<p>Nuair a tha mi a' gabhail pairt ann an obair iomairt, 's urrainn dhomh ceistean moralta a rannsachadh co-cheangailte ri cleachdadh gnothachais, agus tuigse fhaighinn air mar a tha gnothachasan a' cuideachadh gus feuman a choileanadh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-20a</p> <p>'S urrainn dhomh co-dhùnaidhean a chur an cèill mu bhuidh malairt chruinneil aig ìre eadar-nàiseanta air pàtrain agus cùmhnantan obrach ann an Alba, san Rìoghachd Aonaichte agus ann an àitean eile.</p> <p style="text-align: right;">SOC 3-20b</p>	<p>'S urrainn dhomh sgrùdadh breithneachail a dhèanamh air mar a dh'fhaodas cuid de fheartan eaconamach buaidh a thoirt air daoine, gnothachasan no coimhearsnachdan.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-20a</p> <p>'S urrainn dhomh adhbharan agus feartan bhuidhnean priobhaideach, poblach agus saor-thoileach a rannsachadh, airson cur ri còmhraidh mu an dàimh ris na daoine a tha iad a' frithealadh.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-20b</p> <p>'S urrainn dhomh cleachdaidhean obrach a mheasadh a tha fosgailte do luchd-obrach ann an diofar sheòrsaichean ghnòthachasan.</p> <p style="text-align: right;">SOC 4-20c</p>

Daoine, coimhearsnachd, eaconamas agus gnothachas (a' leantainn)

Trath	Ciad	Darna	Treas	Ceathramh
	<p>'S urrainn dhomh obrachadh a-mach na dh'fheumas mi de dh'airgead gus nithean a cheannach, a' tuigsinn gur dòcha nach bi an-còmhnaidh gu leòr airgid agam airson na rudan a tha mi ag iarraidh a cheannach.</p> <p>SOC 1-21a</p>	<p>'S urrainn dhomh bathar agus seirbheisean riatanach aithneachadh, bruidhinn air na diofar dhòighean gus pàigheadh air an son, a' smaoinichadh air na buannachdan agus na cunnartan co-cheangailte ri gach dòigh.</p> <p>SOC 2-21a</p>	<p>Tha mi a' tuigsinn an fheum airson buidseatadh agus airson dòighean aontachadh gus dèiligeadh ri ionmhas, a' smaoinichadh air cothroman tasgaidh, sàbhaladh, cunnartan no feum air iasadan.</p> <p>SOC 3-21a</p>	<p>'S urrainn dhomh measadh dè cho freagarrach 's a tha roghainnean ionmhais a tha ann airson diofar sheòrsaichean gnothachasan a chur air chois is a chumail a' dol.</p> <p>SOC 4-21a</p> <p>An dèidh beachdachadh air feuman ionmhais dhaoine agus gnothachasan, 's urrainn dhomh fiosrachadh agus sgrìobhainnean mu ionmhas a mheasadh, ullachadh is a shealltainn airson cuideachadh le dèanamh cho-dhùnaidhean iomchaidh.</p> <p>SOC 4-21b</p>
	<p>Tha mi air eòlas a chur air na diofar obraichean co-cheangailte ri ruith iomairt gnothachais, agus tha mi a' tuigsinn àite gach neach na shoirbheachadh.</p> <p>SOC 1-22a</p>	<p>Le eòlas a chur air stèidheachadh agus ruith gnothachas, 's urrainn dhomh cuideachadh le bhith a' dèanamh thaghadhean co-cheangailte ri diofar obraichean agus dhleastanasan agus tha mi air measadh cho soirbheachail 's a tha e.</p> <p>SOC 2-22a</p>		<p>Le bhith a' rannsachadh mar a tha gnothachas air a ruith, 's urrainn dhomh bruidhinn mu àite roinnean agus na sgioba, a' measadh mar a tha iad a' cur ri adhartas no dìth adhartais a' gnothachais.</p> <p>SOC 4-22a</p> <p>Aithnichidh mi na feartan, a-muigh is a-staigh, aig a bheil buaidh air planadh is co-dhùnaidhean agus 's urrainn dhomh measadh a dhèanamh air mar a tha iad sin a' cur ri adhartas no dìth adhartais gnothachasan.</p> <p>SOC 4-22b</p>

Eàrr-ràdh – Mìneachaidhean

SOC 0-01a gu SOC 4-01a

Tha an seata seo de dh'èolas agus de bhuilean nan adhartas ann a bhith a' measadh stòrasan is fianais eachdraidheil eile, agus faodar an cleachdadh còmhla ri builean eile, mar Daoine, nithean a thachair agus coimhearsnachdan.

SOC 4-05c

Faodaidh coinneachadh chultaran tighinn bho, mar eisimpleir, còmhstri, buaidh, rannsachadh no lorg, leudachadh air cumhachd no imrich.

SOC 2-06a

Tha sgilean a thaobh a bhith a' cur thachartasan an òrdugh a rèir ùine gan toirt air adhart mean air mhean ann am measgachadh de cho-theacsan. Bhiodh na prìomh ìrean adhartais anns na sgilean sin mar a leanas: a' cur fianais ann an òrdugh san do thachair rudan; cruthachadh shreathan agus loidhnichean ùine; comharrachadh thachartasan a rèir òrdugh agus ùine; riochdachadh shuidheachaidhean ro agus às dèidh tachartas. Tron phròiseas seo, bidh luchd-ionnsachaidh a' toirt air adhart an tuigse air an sgil seo, co-cheangailte ri prìomh thachartasan air an tèid sealltainn ann an eachdraidh Alba, Bhreatainn, An Roinn Eòrpa agus eachdraidh an t-saoghail.

SOC 3-07a, SOC 4-07a

Anns na builean seo, bidh clann agus daoine òga a' faighinn a-mach mun bhuidheachd a tha aig fòrsaichean leithid deigh, aibhnichean, gaoth, oirthirean agus teactonaigean air a' chruth-tìre, agus tha iad a' faighinn tuigse air an eadar-obrachadh eadar na fòrsaichean sin. Dh'fhaodadh beachdachadh air, mar eisimpleir, taobhan de thìmh geòlasach, clach-eòlas agus àile airson cuideachadh gus an dàimh seo a shoilleireachadh.

SOC 4-11c

Bidh clann agus daoine òga a' togail air an eòlas a tha aca cheana a thaobh diofar structaran sluaigh, tro bhith a' rannsachadh chuspairean mar eòlas-sluaigh, imrich agus a' bhuidheachd aig fàs ann an àireamh sluaigh.

SOC 1-14a gu SOC 4-14a

Tha sgilean mapaidh gan toirt air adhart, mean air mhean, a' cleachdadh mhapaichean ann am measgachadh de cho-theacsan. Bhiodh na prìomh ìrean adhartais anns na sgilean sin mar a leanas: dèanamh agus cleachdadh mhapaichean simplidh; cleachdadh agus mìneachadh mhapaichean; cleachdadh mhapaichean cuspaireil agus gnàthasan mhapaichean; cleachdadh fiosrachadh mapa gus taic a chur ri co-dhùnaidhean. Tron phròiseas seo, bidh luchd-ionnsachaidh a' leasachadh am mapa inntinn fhèin gus a bhith comasach air raon de phrìomh fheartan aithneachadh agus a chomharrachadh aig ìrean ionadail, nàiseanta agus cruinneil.

SOC 0-15a gu SOC 4-15a

Tha an seata seo de eòlasan agus de bhuilean na bhunait airson adhartas co-cheangailte ri luachadh fianais ann an co-theacsa chùisean sòisealta, poilitigeach agus eaconamach an latha an-diugh, agus gabhaidh e a chleachdadh ann an co-cheangal ri builean an taobh a-staigh Daoine ann an coimhearsnachd, eaconamaidh agus gnòthachas.

SOC 4-17c

Tha calpachas, co-mhaoineas agus faisisteachd nan eisimpleirean de chreudan eadar-dhealaichte, aig an robh buaidh air an t-saoghal gu lèir agus a tha air dòighean-beatha a chumadh air an robh buaidh aca ann an diofar dhòighean sònraichte. Sa bhuil seo, faodaidh luchd-ionnsachaidh siostaman creideis eadar-dhealaichte a rannsachadh.

SOC 4-21b

Sa bhuil seo, dh'fhaodadh luchd-ionnsachaidh beachdachadh air cho cudromach agus feumail is a tha fiosrachadh agus sgrìobhainnean ionmhasail leithid leabhraichean chunntasan, cunntasan teachd-a-steach agus sruth-airgid, clàran-airgid agus anailis cothruim.